

Monumentnummer*: 518308

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 28 juni 2004
Kadaster deel/nr 82917/60

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>				
Amsterdam	Amsterdam		Noord-Holland				
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kloveniersburgwal	160			1012 CZ	Amsterdam		
Vendelstraat	2			1012 XX	Amsterdam		
Nieuwe Doelenstraat	15			1012 CP	Amsterdam		
Binnengasthuisstraat	19			1012 ZA	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	114			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	116			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	118			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	120			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	122			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	124			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	126			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	128			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	130			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	132			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	134			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	136			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	138			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	140			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	142			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	144			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	146			1012 CZ	Amsterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kloveniersburgwal	148			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	150			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	152			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	154			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	156			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	158			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	162			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	164			1012 CZ	Amsterdam		
Kloveniersburgwal	166			1012 CZ	Amsterdam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	G			8199
Amsterdam	G			7882
Amsterdam	G			8202

*Omschrijving***

Inleiding

Op het zuidelijk deel van het voormalige Binnengasthuisterrein tot stand gekomen TWEEDE CHIRURGISCHE KLINIEK met ZUSTERHUIS naar een ontwerp van F.W.M. Poggenbeek in een op Berlage geïnspireerde overgangsarchitectuur. De kliniek, gelegen aan Vendelstraat en Binnengasthuisstraat, werd gebouwd volgens het corridorsysteem tussen 1897 en 1900. In 1898 werd besloten de werktijd van de verpleegsters te verkorten tot tien uur per dag waardoor het aantal zusters van 85 naar 111 steeg. Hiertoe werd in 1900-01 het inmiddels gereed gekomen deel van het Zusterhuis aan de Nieuwe Doelenstraat naar het zuidwesten uitgebreid met ca. 50 éénpersoonskamers en verbonden met de kliniek. In 1913-14 werd het Zusterhuis naar het noordwesten, aan de Kloveniersburgwal, opnieuw uitgebreid waarbij de architectuur van het oudere gedeelte aan de Nieuwe Doelenstraat werd voortgezet. In dit gedeelte is bij de recente veranderingen een poort naar de Vendelstraat gerealiseerd.

Omschrijving

Op een samengestelde plattegrond fasegewijs tot stand gekomen en in baksteen opgetrokken kliniek en zusterhuis. De voormalige kliniek bestaat uit twee loodrecht op elkaar geplaatste vleugels: een lange vleugel (N) en een korte vleugel (W) aan weerszijden van een middengebouw. Het gebouw heeft een begane grond met drie verdiepingen onder een plat dak. Aan de kant van de buitengevels aan Binnengasthuis- en Vendelstraat wordt de bovenste verdieping gemaskeerd door een schilddak. Buitengevels verlevendigd door in- en uitspringende geveldelen, in hoogte variërende gootlijsten van de ingangspartij en diverse uitbouwen zoals de vijfzijdige en twee bouwlagen hoge, amfitheatergewijs ingerichte operatie- en collegezaal aan de lange vleugel en de deels ingesnoerde toren met een met rode pannen bedekt tentdak afgesloten door een spitsvormige bekroning links van het middengebouw. Boven de ingang een dakkapel met klok. Verdiept geplaatste ramen in getoogde en deels gekoppelde vensteropeningen. De gevel wordt verlevendigd door

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de toepassing van decoratief metselwerk, met name onder de gootlijsten.

Binnengevels georiënteerd rondom een binnentuin. Rechte, flauw overstekende gootlijst op regelmatige afstanden onderbroken door een top in de vorm van een afgeplatte trapgevel. Eerste en tweede verdieping nagenoeg geheel voorzien van een doorlopend smeedijzeren balkon. Onder de gootlijst decoratieve, op regelmatige afstand van elkaar geplaatste ijzeren hijsbalken. Decoratief metselwerk.

Zusterhuis op hardstenen plint. Buitengevel van Zusterhuis aan Nieuwe Doelenstraat kenmerkt zich door de afwisseling in toppen en gootlijsten en de verschillen in verdiepinghoogten. Dakkapellen met ver overstekende dakjes en voorzien van bolvormige bekroningen. Getoogde vensteropeningen met verdiept geplaatste ramen. Vensters gelijkstraat voorzien van traliwerk, enkele met een smeedijzeren borstwering in Art Nouveau. Decoratief metselwerk: onder meer pilasters onder de topgevels en tandfriezen onder de gootlijsten. Aan Binnengasthuisstraat poortdoorgang naar binnentuin. Binnenzijde van het Zusterhuis grenst aan binnentuin. Aan Binnengasthuisstraatzijde een deels ingesnoerde en boven het gebouw uitstekende toren met een met zink bedekt en afgeknot tentdak. Ingang met stoep en een boven de entree geplaatst lessenaarsdakje op smeedijzeren consoles. Rechthoekige en verdiept geplaatste vensters in getoogde vensteropeningen. Dakkapellen met ver overstekende dakjes met bolvormige bekroningen. Decoratief metselwerk.

Uitbreiding Zusterhuis in 1913-14. Gevel aan de buitenzijde aan Kloveniersburgwal identiek aan die aan Nieuwe Doelenstraat (zie derhalve boven). Gevel aan het binnenterrein voorzien van een driezijdige erkeruitbouw over alle verdiepingen (rechts) en een als afsluiting van de gevel deels ingesnoerde en boven het gebouw uitstekende toren met een met rode pannen bedekt tentdak (links).

Waardering

Voormalige Tweede Chirurgische Kliniek met Zusterhuis van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde alsmede van typologische waarde. Zusterhuis van stedenbouwkundige waarde als noordwestelijke coulissewand aan Nieuwe Doelenstraat en Kloveniersburgwal. Tevens van belang als onderdeel van het voormalige Binnengasthuiscomplex.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Gezondheidszorg

Appartementengebouw

Functie

Kliniek

Verpleegstershuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument